

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι τοίχοι έχουν τη δική τους ιστορία

Η έκδοση στοχεύει σε μια περισσότερη συστηματοποιημένη συλλογή όλων των σκόρπιων σκέψεων των τοίχων, ώστε να γίνουν, ίσως, πιο γνωστές και να επιδράσουν σε περισσότερους πολίτες, μερικοί από τους οποίους δεν υπολογίζουν σοβαρά αυτά τα συνθήματα. Δυστυχώς γράφονται και μη αποδεκτά συνθήματα – αυτά δεν περιλαμβάνονται σε αυτή την συλλογή. Πιστεύω ότι ο στόχος και των δημιουργών αυτών των συνθημάτων είναι η διακίνηση ιδεών και, ίσως, μια διαπροσωπική επικοινωνία.

Ποια τα βασικά χαρακτηριστικά αυτών των μηνυμάτων

Τα μεγάλα πλεονεκτήματα αυτών των συνθημάτων είναι η συντομία και η σαφήνεια έκφρασης (έστω ορισμένες φορές μεταφορικά). Τα συνθήματα δεν δίνουν συμβουλές και δεν

παροτρύνουν άμεσα σε ορισμένες συμπεριφορές παρά μόνο σπάνια (Μην κάνεις καριέρα, κάνε σαμποτάζ). Οι σκέψεις των τοίχων φέρνουν τον παρατηρητή αντιμέτωπο με μια πλευρά της πραγματικότητας την οποία μέχρι τότε δεν είχε συνειδητοποιήσει (Βιαστείτε, ο χρόνος κατανάλωσης τελειώνει).

Ένα μεγάλο ακόμα πλεονέκτημα των σκέψεων των τοίχων είναι η στενή επαφή με τα ρεαλιστικά προβλήματα της κοινωνίας και επομένως με την πράξη. Θα μπορούσε κανείς να ονομάσει τα συνθήματα και ως διάνοηση της πράξης.

Οι δημιουργοί των συνθημάτων χρησιμοποιούν έξυπνη και εκφραστική μεθοδολογία:

- Επιλέγουν καθημερινές έννοιες, στις οποίες με κατάλληλο τρόπο προσδίδουν ένα διαφορετικό νόημα (Εθνικόφρονες εσείς φυλάτε τα σύνορα και εμείς θα φυλάμε τις γυναίκες σας).

- Χρησιμοποιούν λογοπαίγνια, αντιθέσεις και μεταφορές (F16 να είναι οι ώρες σας - Τι φοράς όταν κοιμάσαι:)
- Δεν προτρέπουν ποτέ άμεσα σε ποινικές πράξεις και διαθέτουν χιούμορ (Τα γκαζάκια δεν είναι μόνο για καφέ).
- Αλλάζουν το νόημα γνωστών «γνωμικών», χρησιμοποιώντας μόνο μία διαφορετική λέξη (Ελλάδα χώρα της εισαγγελίας).
- Δημιουργούν συγκρίσεις τελείως διαφορετικών πραγμάτων, που όμως γίνονται κατανοητές σε όλους (Το σεξ και η απεργία θέλουν διάρκεια)
- Δηλώνουν υποταγή, ενώ στην πραγματικότητα εκφράζουν για τους αντιπάλους μομφή (συγνώμη που δεν παράγουμε όσα κλέβετε).

Είδος θεμάτων*

Ξεχωρίζουν 3 μεγάλες κατηγορίες:

- Εξουσία (κράτος, αντίσταση, οικονομία, Παιδεία).

* Συνθήματα με προτροπή για πρόκληση σωματικών βλαβών, εξάσκηση βίας και προσβλητικά συνθήματα αποκλείστηκαν. Η κατάταξη είναι, φυσικά, υποκειμενική. Μερικά συνθήματα μπορεί να ανήκουν σε περισσότερες κατηγορίες, επλέχθηκε η θεωρούμενη ως επικρατέστερη.

- Τρόπος ζωής (πόλη, διασκέδαση, καθημερινότητα, αλληλεγγύη, ποιότητα ζωής, ΜΜΕ).
- Αλλοτρίωση (καριέρα, κατανάλωση, ναρκωτικά, εργασία, ρατσισμός).

Ποιες επί μέρους κατηγορίες

προτιμούνται (από τους δημιουργούς)

Οι 5 πρώτες μεταξύ 12 γνήσιων κατηγοριών (εκτός Λέρου και επιδιορθώσεων):

- Επανάσταση-Αντίσταση 32 συνθήματα (22%).
- Καθημερινότητα 24 συνθήματα (16%).
- Οικονομία 20 συνθήματα (14%).
- Φιλοσοφία ζωής 15 συνθήματα (10%).
- (Αντι)εξουσία 13 συνθήματα (9%).

Ο δημιουργός του τεύχους προσέθεσε και δυο μικρές κατηγορίες, όχι κλασικών συνθημάτων τοίχων που δεν ανήκουν στους «Αναρχικούς».

- «Επιδιορθώσεις» (πρόκειται για διαφημίσεις οι οποίες μετατράπηκαν σε συνθήματα).
- Συνθήματα από το Ψυχιατρείο της Λέρου.

Σε ποιους τομείς δεν βρέθηκαν συνθήματα

Είναι εντυπωσιακό ότι ο Στρατός και η Θρησκεία παραμένουν χωρίς καμία ουσιαστική ανα-

φορά, εάν εξαιρέσει κανείς λίγα συνθήματα για την στρατιωτική θητεία (Σύνταξη στα 18, στρατιωτική θητεία στα 100). Υπάρχει μια ιδεολογική συγγένεια με τον Χριστό, που φαίνεται από ένα αναγραφόμενο σύνθημα (Όσοι τάραξαν τα νερά του βάλτου είχαν την τύχη του Χριστού). Άλλωστε δύσκολα μπορεί κανείς να αρνηθεί ότι η διδασκαλία του Χριστού δεν πλησιάζει τα αναρχικά πρότυπα: αγάπη, αλληλεγγύη, λιτότητα, έλλειψη περιουσίας, οργή όταν χρειάζεται, τρόπος ζωής.

Οι υπογραφές των δημιουργών

Αναγνωρίστηκαν οι ακόλουθες υπογραφές:

Τα καλύτερα και τα περισσότερα συνθήματα είχαν την υπογραφή , σε δεύτερη θέση όσα υπογράφονται με (σύμβολο). Τα τελευταία είναι και τα περισσότερα οργισμένα. Μερικά συνθήματα ήταν ανυπόγραφα.

Περί αναρχικού τρόπου σκέψης (και ζωής;)

Το πλαίσιο του βιβλίου αλλά και οι περιορισμένες θεωρητικές γνώσεις περί αναρχίας του δημιουργού του βιβλίου δεν επιτρέπουν εισαγωγές περί αναρχισμού. Για τον μέσο αναγνώστη ορισμένες διευκρινήσεις.

- Σχεδόν καμιά άλλη έννοια, με εξαίρεση τις έννοιες «αλλαγή», «λαϊκή συμμετοχή», «το μαχαίρι θα φτάσει μέχρι το κόκκαλο», δεν έχει τόσο κακοποιηθεί (και παρεξηγηθεί) όσο η έννοια της Αναρχίας.
- Για τον μέσο πολίτη Αναρχία σημαίνει: χάος, βία, βόμβες, καταστροφές, περιθώριο, περιφρόνηση της ανθρώπινης ζωής.
- Είναι αναμφισβήτητο ότι ορισμένα άτομα που αυτοαποκαλούνται αναρχικοί και αντιεξουσιαστές* έχουν συμβάλλει αποφασιστικά (μαζί με την εξουσία) με την συμπεριφορά τους στην εδραίωση αυτής της εικόνας.
- Είναι γνωστό ότι υπάρχουν δύο «αντιμαχόμενες» ομάδες αναρχικών: Με και χωρίς χρήση βίας. Η παγκόσμια ιστορία πάντως δείχνει ότι συχνά οι

* Η χειρότερη μορφή εξουσίας είναι η βία. Πώς είναι δυνατόν να ονομάζονται όσοι την χρησιμοποιούν αντιεξουσιαστές;

βίαιες ανατροπές απαιτούν ακολούθως πάλι βία για να διατηρηθούν, δηλαδή για να διατηρηθούν οργανωμένες ομάδες στην εξουσία.

Ο κλασικός αναρχικός AUGUSTIN SOUCHY σε μια συνέντευξή του στο περιοδικό DER SPIEGEL* υποστηρίζει ότι η αναρχία είναι ο απώτερος στόχος της ανθρωπότητας. Στην ίδια συνέντευξή του έδωσε και τον ορισμό της αναρχίας βασιζόμενος και στις απόψεις του KANT και του PROUDHON: αναρχία δεν είναι η απουσία τάξης και το χάος, αλλά «νόμος και ελευθερία χωρίς βία». Σε μια αναρχική κοινωνία, συνεχίζει, κυριαρχεί η αλληλεγγύη. Η δημόσια και η ατομική συνείδηση αρκούν για την διατήρηση της τάξης και την διασφάλιση της ελευθερίας. Η προσφορά προς τους άλλους, χωρίς κανένα είδος εξαναγκασμού, αποτελεί το ιδανικό της αναρχικής κοινωνίας αλλά ο δρόμος είναι δύσκολος και μακρύς.

Ο μεγάλος κίνδυνος: η περιθωριοποίηση

Ο E. RICHTER σε βιβλίο του** υποστηρίζει ότι το αποτελεσματικότερο όπλο εξαναγκασμού του

* DER SPIEGEL τεύχος 16 του 1983, σελ. 222, Αμβούργο (D).

** RICHTER E: FLUECHTEN ODER STANDHALTEN. ROWOLT, HAMBURG 1976 (Να το σκάσεις ή να αντισταθείς; Ο RICHTER ήταν ψυχοθεραπευτής, καθηγητής στο πανεπιστήμιο TUEBINGEN-Γερμανία).

πολίτη σε προσαρμογή είναι η απομόνωση που ακολουθεί την περιθωριοποίηση. Η τελευταία οδηγεί σε απώλεια επαφής με την πραγματικότητα, επομένως και με το τι είναι ευφικτό και, τελικά, σε μη κανονικές συμπεριφορές. Η μη κανονική συμπεριφορά (δεν συμπαθούμε τον όρο «παθολογική») δεν είναι η αιτία των διαφορετικών απόψεων ή του χαρακτήρα του συγκεκριμένου πολίτη (όπως διαδίδεται από την εξουσία για να δυσφημίσει τον πολίτη και τις απόψεις του), αλλά η συνέπεια της περιθωριοποίησης, δηλαδή το αίσθημα αδυναμίας και η απομόνωση. Η περιθωριοποίηση και η απομόνωση πρέπει οπωσδήποτε να αποφευχθούν.

Είναι η πορεία μέσω θεσμών αποτελεσματικότερη;

Αρκετοί υποστηρίζουν (όχι όλοι από την πλευρά της εξουσίας) ότι κοινωνικές αλλαγές μπορούν καλύτερα να επιτευχθούν με «πορεία μέσα από τους θεσμούς». Δεν είμαι σε θέση να λάβω συγκεκριμένη θέση, μπορώ όμως να εκφράσω ορισμένες απόψεις.

- Οι φορείς στους οποίους πρέπει ο πολίτης να ενταχθεί, ώστε μέσω αυτών να αποκτήσει δυνατότητες επίτευξης αλλαγών (π.χ. να γίνει βου-

λευτής, υπουργός ή να κατακτήσει άλλη θέση με δυνατότητες), δηλαδή, πρακτικώς, πολιτικά κόμματα, σπάνια προωθούν άτομα ανεξάρτητης συνείδησης και ριζοσπαστικών αντιλήψεων. Προωθείται όταν έχει αποδείξει ότι έχει προσαρμοστεί και είσαι «πειθαρχημένος».

- Ακόμα και αν ένας ξεφύγει και προωθηθεί στο σύστημα, υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να προσαρμοστεί αργά-αργά, χωρίς να το αντιληφθεί, και να ξεχάσει την αρχική προέλευσή του και τους αρχικούς του στόχους. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα στο πρόσφατο παρελθόν όπου ολόκληρα κόμματα ξεχάσανε τους αρχικούς τους στόχους και βολευτήκανε με την νέα πραγματικότητα.
- Αυτό που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί και διαφεύγει είναι ότι η διαπίστωση της αδυναμίας κοινωνικών μεταβολών μέσω θεσμών, οδηγεί πολλούς στην «λύση» της τρομοκρατίας.
- Θυμίζω τους φοιτητές του ΊΒ στις ΗΠΑ, οι οποίοι έγιναν αργότερα διευθυντές φυλακών και τις έκαναν πιο ανθρώπινες και όσοι έγιναν στελέχη τραπεζών και φροντίζουν για χορήγηση δανείων με χαμηλό τόκο σε αγρό-

τες και μικροεμπόρους. Φυσικά υπάρχουν και αντίθετα παραδείγματα.

- Η γενική συνισταμένη των απόψεών μου κλίνει, πάντως, στις κοινωνικές αλλαγές μέσω θεσμών.

Ορισμένες διευκρινήσεις

Ορισμένα σχόλια σε μερικά συνθήματα έγιναν για καλύτερη κατανόηση. Έγινε συνειδητή προσπάθεια να μην υπάρξει αξιολόγηση των συνθημάτων.

Κάθε ένα έχει την δικιά του αξία. Οι σκέψεις που εκφράζονται στους τοίχους δεν είναι συνθήματα· χρησιμοποιείται η λέξη για λόγους συντομίας και συνήθειας. Όπως αναφέρθηκε και σε άλλο σημείο του κειμένου, δεν περιέχονται σε αυτή τη συλλογή συνθήματα βίας ή προσβολής ατόμων ή ομάδων πολιτών.

Θεωρώ την σιγουριά ορισμένων ότι κατέχουν την μόνη αλήθεια, την οποία μάλιστα θέλουν και να την επιβάλλουν (ό,τι πιο μη αναρχικό) επικίνδυνη κατάσταση για οποιαδήποτε κοινωνία. Έχουμε ζήσει, ορισμένοι, και οι περισσότεροι έχουν διαβάσει τις δυστυχίες που δημιουργούνται από συ-